ՆՈՒՄԷՐՈ 1573 — 1882 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 10 ՇԱԲԱԹ — ԱՌՔՆԱԿԱՆ ՍԵՆԻ

ԹԷՐԱԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ՄԻՎԱՍՏԸ ԲՈԼԻՍԻՈՅԻ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷ ՄԻԼԻՈՅԻ ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՒՎՄԻ ԿԱԶԷՓԱ ՏԵՐ

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹՎԱՐԸ

Մէջիտիէ 20 գրուշան

ԱՄԱՄՊՈՒ ԻՋԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 գրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՋԻՒՆ

Ուղղակի իւր փոստ օրուանացողներ թէլուն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 գրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 ԲԱՐԻ

ԻԼԱՆԼԻՔ ԳԻՆԱԹՎԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իշուն

1 վէ 2-ՐԴ ՃՇՆԱՅԻ ԱՍՏԻՊԷՆԷ . . 5 գրշ.
Միւնտէրճա սահիպէնէ . . . . 2 »
ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ. Պանգա, Շիրքէթի վէ ուսմանը սարրաֆիկէնէ պիր իլանաթ.
2 վէ 3-ԸՆՃԻ ԱՍՏԻՊԷՆԷՐԷ . . 8 գրշ.
Միւնտէրճա սահիպէնէ . . . . 4 »
Զիյատէ միւտատէթ իշուն իլանաթա այրը բնազարլըգ օլուր։

Մէրքէզանէն նէզդիգայա սայիր տէնէլէր ալինմանէն դապուլ օլունաճակ վէ տէրս օրուանայան էվրաղ իսալէթի օլուն մայանդաղ պարը։

30 ԲԱՐԻՍ

Խարբերանէի վէ մաթպասը, Սմիրնայոս Պաղը Ֆէի ճատտէսինէ էսկի Պաղը Զարիֆէի սոգաղը քէօշէսինէ նումէրօ 8ում տիր։ — Կազէթէյէ ումուրը իսթէրսէ վէ Թաշրիսատնէ պիր քէսիֆիէի մէվասա հաղրնաս Միւտիրի՝ կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քէսիֆիէի մէքէսիմիսին տախի անուն նամբնա կէօնդէրիլմէսի խնդիպա իտիր։

ԿԻՐԻՆԼԻՔԻՆ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ինքնիշխան սէֆիրի Լօրա Տիւֆրինին եաղմուրա Պէօրրան Տէրսաատէթին ճանէթի իսէնէցինէ տարիր զուհուրթանէն պիր բիվաշէյէթի Լէոբէս թէքվիպ իսէյօր։

—

Բուսիա վէ Ավսթրիա էյիլէրինին կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ խարիճիյէ նազարը բաշա հաղրեթէրիլէ վուգու պուլան միւլագաթլարնա։ Գարատաղը-ը իլէ Ամնավուտլար պէ յինանէ ասայէին մուհաֆազասնա գարար վէրմիշլէրինի վէ պու վէճհ իլէ Գարատաղ միւշիլիաթինին պէրմարաֆ օլարգնը սինէնի էյէսէս եաղմէշ իսէ ատ, պու սապահէի վէ-ի Գարատաղ հուտուտու մէսէլէսինին պաշլըճա պիր մէսէլէ հալինէ կէլիպ, անին իլինէն նասը չէրգլաճաղը հէնուզ թաեին օլմամարգնը պէյան իսէյօր։

—

Մէհմուտթա նազարէն Ամթրիա սէֆիրի պարօն տր Գալիսին վիէնայա կիթմէսինին պաշլըճա սէպէպի՝ Բուլգարի տէմիր եօլու իլէ Եվրօբա տէմիր եօլունին պիրլէշմէսինէ միւթէալիգ պարը խուսուսաթտան նէյէթիմ միշտիր։

—

Ամնաբլ Տուլչինօյու օլուպ Մբարը իւմրաի ասքերիյէսինէ օլան Իսմայիլ Հիւսնիւ բաշա կէչէնէ Տուլչինօյա կիտերէք, օրա Ամնավուտլարնան 20-30 քիշիլիք պիր դաֆիզէ թէրթիպ իսիւ, ժանտարմա խրամէթի իչին խաքէնէրիրիյէ կէօնտէրմիշ տիր։ Մամանիլէ յհ էլէէվմ Շեոտրասա պուլունմաղաա տր։

—

ԵԱԼԱՆՃԸ ԲԷՑԱՄՊԷՐ

Խաքէնտէրիյէ թաշ օրանան Ֆարֆ Ալէքսանտրէ նամ կաղէթասա պէր վէճհը ատի օղունմուշ տր։

Շիմտիքի իսէան պիր իսթիլալ սուրէթինի քէսպ իթմիշ օլմայլա, պիր մահիր չախսըն գօմնոնանլըգը Թահրիրնասա պիր գէյսամ սալիյիր։ Հաթթա Մբարը հիւքիւմէթի վագթիյլա չախսը մէրգու�մը իլթիֆաթլա մալամաղ իսթմիշ իսի։ (Կօրոն բայանը իճրան հիւքիւմէթ իթտիկի էսնատ Մէհտի՝ բաշա օլմուշ օլուպ, օնան պէրու ապ օլունմուշտր։) Տէրմիշ նամնանա Ֆայրնին պիրի մէհտիյէ մուավէնէթ իսիպ մէրգումը հէր վէճհէ իլթիզամ իթմիշ տիր։

Ֆաս (Մարոգ) մէմլիքինատ քեանն Պօրմիւ վէ Տարիֆուր նամ մնհալլէրատէն Սուսանա կէլէն մէրգումը Տէրմիշ մնխթէլիֆ պէլատէլէրի տօղայլպ, քէնտի լհնատս իթտիկի պիր մէդհէպի էհալիյէ վագ վէրմիշ, Արապլարը իսեանա թահրիք իթմիշ վէ մէհտինին բէսուլ Ուլլահ օլուսդունը, վէ տէյիլ եաղնը Աֆրիգայի մէրքէզինին, իլլա թէքմիլ Նուպիանէն Սուլթանը օլմայա չալէշթէ օլուսդուրը պիլմասը մէգքիրէտէ պուլունան չէհալիյէ ինանտրմըշ տր։

Հէնուզ վագթ կէչմէմիշ տիր, Սուսանը գուրթարարմ, ինսանկէրէ վէ Մբարը մէնֆաաթը նամինա օլարագ շու պէտապախթ մէմլէքէթի գուրթարարլար։

Ֆագաթ սէվգ օլունճաղ պիր օրտունը լայրգը վէճհ իլէ գօմնոնա իսիրէսի իչին հիւքիւմէթ մահիր վէ թէճրիպէրի պիր գօմնոնան ինթիհապ իթմէլի տիր։ Իպթիտան էմրտէ պիր մրգտար ասքէր թարաֆընտան պասթրըլմասը գօլայ օլան շու խուեանին թէսքինի իչին պու կիւնքի կիւն քիւլլիյէթլի պիր գուվվէի ասքէրլէյէ լաղմ տըր։ Գօրտոֆան, Տարիֆուր, Պահր-էլ-Ապիատ, Շիլուգ վէ Պահարաս էյալաթընին պայաղրխալդը մութէֆիդէն պու իսեանա պիրլէշիպ, մէհտի քէնտիլէրինէ աթիտէքի վաղը վէրմիշ տիր։

«Իսկէն իսթինիզ վէ պէն սիզի գուրթարըրըմ։ Սիզ վահշի իսթինիզ, հագգընըզսա սուի մուամէլէ օլունտյօր իսի։ Չօլուգ չօճուղընըզսան այրըլպ զուլմ ու վանդէթի կէօրիյօրսունուզ։ . . . Էնինիմէ սիզ հուրր վէ գուվվէթլի օլամագսընըզ։ Լէճնէպինին արդթէդ սիպին իւզէրինիզատ հուգուգը օլմայանագ տրր։ արթըգ սիզ էճնէպիյէ վէրիլի թէէտիյէ իսթմէյէճէքսինիզ, վէ էճնէպի սիպին նիշանլընըզը վէ էվիաղընըզը ալմայանագ տրր, վէ զայրիհիմ։ . . .»

Հայֆա քի Պուսան էյալաթընա պիրպիրինի միւթէագրպէն իճրատ հիւքիւմէթ իսէն էքսէր վարիլէր՝ ահվալին վէխամէթինի անլայամամըշլար տրր։ Մաամանէյհիմ վարիլէրատէն պայրլարընին մնդաբատ ատ՝ ադ վագթի զարֆընտա եհիւլէրինին պայամագ իչիւն զապթա իլէ սասբերին պայաղը Արապ քաղրէնը ասմալարընա կէօզ գարամըշլար տրր։

Սուսանտա լայրգը վէճհէյէ կիֆայի մէմուրիյէթէ միւդիմէտիր վարիլէր բէ-ը նապտր օլուպ, հաթթա պաղը վարիլէր տէ՝ մէմլէքէթին ահվալինէ էյիճէ ահեահ օյուպ խրատմանը հասէնէ կիֆայ իսէճէքլերի սրբատա ադ օլունմէճլար տրր։

Ֆագաթ հիւքիւմէթին զարրէթ ու իհթիմամը վարլընին ինթիհապպնտա մահտուա զմայրա Սուսանը գուրթարըլագ իչիւն պիր ասքէր լաղմ տրր։ պիր ասքէր տէյօրզ, չիւնքի իչէրին՝ շու հալինտե իրմու մէհտրէթ քեուֆի օլմայրպ մէգքիրէ հափար պուզուգ վէ վահշի մէմլէքէթլերտէ թէճրիպէլի օլմագ տասխ իգթիրա խատր։ թէճրիպէսիզ պիր ժէնէրալըն թահթը գօմնոնասընա օյարագ Սուսանը էնինէտէն ասքէր կէօնտէրմէք՝ էօրիմին աղղընա պիր գաշ պին քիշի տահա ամմագ։ Սուսանը պիւսպիթիթին էյտէն չրգարմագ, վէ եաղնընը թէյրամպէրէ Մբարընին էօլընը այմագ տիմէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պիր գաշ կիւնտէն պէրու Տէրսաատէթ պուլունան Ալէմնինա իսիրէթաթ օրընին եէկէնի տիւգ տր Մէքլէնպուրկ՝ տիւնքի կիւն սաաթ 6ում խաս ախբրատան թախսիս գէլէնան արապայա բաքիպ օլուուղու վէ պէրապէրինտէ եավէրը հարպը հազրէթը Շէհրիյարի Ահմէտ պէյ պուլունտրը հալտէ, թօր Գարու սէյարընա պիր ադամէ քեաֆիէի տէվարիրինի կէշտիքտէն վէ քիթիպանէնին քիթապարընը վէ խաղինէի ամիրէնին ճէվահիրը կիրանպահասընը վէ ոտիր էյտեսի աթիգասընը սէյր ու թամաշա իթտիքտէն վէ դասրը պլինին տաիրէսինտէ քէնտիսինէ իքրամէն չէգարլան քեսրը գատիմշուպուգլար վէ դահվէ վէ թաթլըլար իլէ թէքրիմ օլունտրգտան սօնրա, սաաթ 9ում երինէ արապայա բաքիպէն իգամէթկահընա ավտէթ իթմիշ վէ իչպու իլթիֆաթը Շահանէտէն օլայը պէհանը մէնունտիյէթ իլյէմիշ տիր։

Միւթէագրպէն պէթէքրար խաս ախբրատան կէօնտէրիլէն 4 աթը արապա իլէ տիւգը միւշարիլէյհ պէյցիք իունիֆորմաները լապիս օլտուղու վէ Ալէմանիա սէֆիրը ճէտիտի Մ. Բատօվիչ պիրլիքտէ պուլունտրը հալտէ, Մապէյնէ ադիմէթ իթմիշ վէհուզուրը Շահանէյէ չրգարագ, իլթիֆաթը Շէհրիյարիյէ մաղհար օլմուշ տր։

Միշարիլէյհ սիւգ տր Մէքլէնպուրկ հաղրէթլէրինէ տիւն ագամ պիր ղնյաֆէթը Սէնիյէ քէշիտէսի մուատմէմ պուլունմուշ իսէ ատ, մուհարրէմին 10ը օլմագ միւնասէպէթիյլէ ղնյաֆէթը մէզպուրէ կէլէճէք ճումա իրթէսի ադշամընա թէէխիր օլունմուշտր։

—Մէքթէպը Համիտի նամ մէքթէպը քէպիրին էվվէլէքի կիւն վուգու պուլան քիշատ բէսմինէն սօնրա, մէքթէպը մէկզիրը նազարը Տարիւս Սաաաէթ Շէշ Շէրիֆէ աղասը աէվէթլու ինանյէթլու Հաֆիզ պէհրամ աղա հազրէթլէրի թարաֆընտանմէքթէպը մէկզիրը մուալիմի վէ սահրէնի իչիւն պիր դաշ թասլա նէֆին թամամը իրսալ պուլյուրարագ, մուամիլէ յհիւմ պէօյլէճէ թաղի ֆի պուլյուրմուշտր տրր։

Քէզալիք իշլահիլտիյինէ կէօրէ, մէքթէպը մէզքիրէ գապուլ օլունան չօճուգլարընի ֆամիլիալարը թարաֆընտան զաթը Շահանէյէ պիր թէշէքքիրնամէ արզ օլունտուղու կիպի, հէյյէթը մէքթէպէն թարաֆընտան տախի նազարը միշարիլէյհ հազրէթլէրինէ պիր թէշէքքիրնամէ թագտիմ գէլընմիշ տր։

—Ավսթրիա-Ունգարիի Պաօն Գալիս՝ տիւն հուզուրը Շահանէյէ չրգէպ ըէսմը վէ տայը էյֆա իլէտիքտէն սօնրա Վիէննայա կիթմէ-մէք իւզրէ վարօրա բաքիպ օլտրգտա, Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան պիր զաթ իլէ խարիճիյէ նազարը բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան նէզարէթ թէքճեմանը Մէնգէլ կիւլպանան էֆէնտի վարօրա իրսալ գէլընմիշլար տրր։

Խարիճիյէ նազարը բաշա հազրէթլէրի՝ ախիրն Ավսթրիա տէվլէթի թարաֆընտան իթտա օլունան նէշանլարտան տօպայը թէշէքքիրի հավի Ավսթրիա խարիճիյէ նազարընա խիթապ օլան իքի մէքթուպը տախի սէֆիրը միշարիլէյհէ իրսալ էյլէմիշ տիր։

—Բուսիատա Գաղդասիա մէմուրինի՝ Միհալիմնարընն սիրահ թաշրմաղարընա միւասատէ խուրպ, էրմէնիլէրէ միւասատէ իթմէմէքտէ իմիյէր։

Գաղդասիանան էրմէնի կաղէթարը՝ պու թէապիրատէն տօլայը ըղհարը թէշէքքի իսիպ, հայաուալարընն հիւճում ու թաստրուզաթընա գարշը միւտաֆաաի նէֆս իթմէք իչիւն հէր քէսին սիլահ թաշրմայա մէճպուր օլարգնը չու սրբատա պու մէմնունիյէթին նէ՞ մանաք օլարգնը անլայամայօրլար։

—

ԹԻՎԷՐԻԱՆ

Թէհէրան մուխպիրիսիպէն հոկտ. 14 թարիխլէ թաշրմըզը եաղբ-լան պիր մէքթուպտա աթիտէքի Ֆիրգրա օգունմուշ տր։

Իրան Շահը հազրէթլէրի թարաֆընտան Մապէյնը Հիւսայնն պաշ քեաթիսի Բիղա բաշա հազրէթլէրինէ պիրինճի,

Նէզարէթը խարիճիյէ մէքթուպի օտասը միհիմմէ միւտիրի Մէհէմմէտ Ալի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ իրսինճի,

Թէհէրան սէֆարէթը Սէնիյէսի իրսինճի տր քեաթիսի Պալեան Սարգիս էֆէնտիյէ իրսինճի,

Խարիճիյէ Նէզարէթի թէյլէգրաֆ օտասը միմէյյիզի Տատեան Տիրան էֆէնտիյէ տէօրտինճի բիւթպէլէրտէն պիրբէր գրթա Շէր — խուրշէտ նիշանը իթա պույրուլմուշ տր։

Եավէրը հարպը հարբէթը Շէհրիյարի միրզիվա Միւլէյման բաշա պու կիւն Թէպրիզէ վասլ օլմուշ տր։

Իրան տէվլէթինին պաշը պօղուգ սիւվարիսինի Գաղագ ուսուլինէ թէպտիլ իթմէք իչիւն պու տէֆա Բուսիատան Զէրգասքի նամինա պիր Գաղագ միրալայը իլէ իքի եիւզ պաշը, պիր միւլազիմը էվվէլ վէ տէօրթ տէ պաշ չավուշ պուրայա կէլմիշլէր տիր։

Գուրպան պայրամը բէսմինտէն սօնրա, Շահ հազրէթլէրի՝ իչպու մուալլիմլէրի հուզուրընա ճէլպ իթտիրմիշ վէ բէհիլլերի Զէրգասքիյէ խայլը իլթիֆաթ իթմիշ վէ միրը մանանէյէ յհ ասքերի բիւթպէսինէն լիվալզդ նշան վէ գօրսոնը իհսան պույուրմիշ տրր։

Մուամիլէյհիմ զանթիթան՝ Բուսիա խիբրաթ օրընին խանանգիրզադ արայընդա մէնասուպ իմիշլեր։

ԹԻՎԷԿՐԱՅԻ

Ամստրդամ 20 Նոյեմ.
Պաստաստպ վէ Գոնդօ հագգընասա թանգիմ իթմիկի մասավվարաթը ինա իսէրէք սէեօր քի, մէմալէքէթէ մէզքիրէսէ թէշէպպիսա իթտիկի ասարը մէհէնիյէթքարանէյէ Ինկիլթէրրա հասէա իթմէէնէք տիր։

Մասուա լիմանընան Հապէշիստան գրաբնա թէզքի հոգդրնա Թէն գազէթասընն սէրճ իթտիկի հավասա թէքգիպ լանմուշ տրր։

Բարիզ 21 Նոյեմ.
Մէճլիսը մէզասոն՝ Մ. Պրանճէնարն Գոնկոնիլ ադա իթտիկի ճանանմէյի թասդիգ իթմիշ տիր։

Խամիրիա 21 Նոյեմ.
Սիւէյզի գանալընտան Նոյեմբեր 11ում 24է գասար 69 սէֆինէ մէբրուր իսէրէք 1,450,000 ֆրանգ հասըլթը միւրուրիյէ վագը օլմուշտրր։

Աէռոս Բիւռեր
Գօբէնհագ 20 Նոյեմ.
Տանիմարգա վէրիի աճարընն պրասէրի՝ Եուանսն գրպանը պիրէթ իթտիքտէն սօնրա, Սթամպօլա կիտէճէյի, վէ կէլէճէք յանվարատա շէհրը մէզքիրէ մուվասէլէթ իսէճէյի խաղէր վէրիլիյոր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՄԱՏ ԺՈՂՈՎ

Տիւնքի սաղը կիւնիւ Եկեղ. Համագումար Ժողով՝ Բաթրիգխանէտէ Մուշ Առաջնորդը Ալէքսէճեան Գեր. Գրիգորիս Սրբազանը Նախագահութիւնը թահրիրնասա սաաթ 7 պուլուգտա իճթիհատ իսէրէք, հաղրը պու լուսան եպիսկոպոսարատան հիչպիրի՝ Առանապետութիւն խրատէթինի գապուլ իթմէսինինէն, Գալաթարգոպլի Այվազեան Գեր. Յովսէփ Ծ. վարդապետ թէքլիֆ օլունաղգտա, բուհանի մուամիլէյհ՝ իչպու թէքլիֆի պիրգապուլ, Արշարունի Գեր. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ տախի Առանապիր պուլունտուղու հալտէ, մէճլիսի քիչատ իթմիշ, վէ մէվզուը սահս օլաճագ Կրօն. Ժողով պիրինճի, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսարանի Ներսէս Ա. Գալաթարգոպլի Գեր. Գրիգոր Եպիսկոպոսը՝

ԱՀՎԱԼԸ ՄԱԼԻՑԷ

Ա.

Պիր Գէբրաը վահիսին, էն սեվկիւլիա պիր տօսթունուն պիլէ քէնտի խանէսի իշէրինէ միւսաամ խէլէ խլէմէնէ միւսաամ թէմէք խթէմէյէճէյի աշիքեար օլուղու հարեզ, արթըգ պիր միլլէթին վէ պիր տէվլէթին, պէշ ալթը տօսթ վէ տիւշմէն միլլէթ վէ տէվլէթլէրին քէնտի տախիլ իշէրինէ միւսաամէլէ խլէմէյէրինտէն նէ տէրէճէտ օրդըլաճաղը թարիֆէ հաճէթ տէգիլ տիր։

Պու խուսուս միւսաամէլէ խէնլէր քէնտի պէյնէրինտէ տախի հէմէֆքեար պուլունմայարագ, պիրիսի տիկէրինին, վէ օ տիկէրի տախի պաղդա պիր տիկէրին, վէ հէրսի պիրէնէ պիրիպիրէրինին մուզայիրինտէ օլան խուսաամլար իլէ միւսաամէլէյէ տէվամ իթտիքլէրինտէ, արթըգ օ միւսաամէլէյէ թաղի պուլունան միլլէթ վէ տէվլէթին միշքիլի նէրեէրէ վարճաղը քէնտիլիյինտէն աշիքեար կէօրունէճէք պիր մատտէ տիր։

Իմթէ պու տէրէճէտէ չէրբէշիք պիր հարեզ պուլունան պիր միլլէթ՝ վէ պիր տէվլէթ վար իսէ, օնուն տախի պիղ քէնտիմիզ օլուղուզմըզը ղնքր իլէմէյէ լիւզում վա՞ր մը տըր։

Պիղէ պիւթիւն տօսթ վէ եարըմ տօսթ, պիւթիւն տիւշմէն վէ եարըմ տիւշմէն պուլունան սէվլէթլէրին քէոֆֆէտի տախ, տախիլ իշէրիմիզէ միւսաամէլէ իթմէքլիքտէն ալէնէն էլ չէքտիքտէն պրաղա, կէրէք խարիճտէն վէ կէրէք քէնտի իշէրինտէն հիչ պիրիսինին միւսաամէլէ սէօղիւնիւ աղըղարընա ալմալարընը պիլէ մէն իմմիշէր տիր։

Պունուն իչիւն մութանթան ահանամէլէր տէ ադա իմմիշէր, վէ մէղքիր ահանամէլէրին խարիճինէ չըգըմասընը մէն իմմէք իչիւն, սինիկիլէր, դրիւբ թօրլարը վէ զըմհը կէմիլէր տէ թայեին իլէմիշլէր տիր։

Բէք ալա՛ պունա թէշէքքիւրէ պօրճու օլուղումուզտա իգրար իտէրիզ։

Ֆագաթ սէօղու պիր թարաֆա գէօյարագ իչէ պաղ արդըմըզտա, վէ պունարը միւսաամէլէ իթմէթիքլէրի տախիլ իշէրիմիզ հանկըսը օլուղունու արամաղա չըգէշլոզըմըզտա, էլ իլէ թութաճաղ, կէօզ իլէ կէօրէճէք, վէ գուլագա իչիթճէճէք պիր էսաա պուլամայրզ, պիղ տէ չաշըրզ գալը յօրուզ։

Էհալէթլէրիմիզտէն պիրիսինտէ պիր իսէան, եալօտ իսէանա պիր էանտան արթմաեա պաչլարը։ Վէ խուսուսի իլէ Սուլթան Ապդիւլ Համիտ խան հազրէթլէրինին ճիւլուսը հիւմայունընտան պէրու, ուրուրտա սարֆ օլունմայան զայրէթ գալմաաը։

Ֆագաթ թէէսսիֆ իսէրիզ քի, զայրէթիմիզ արթագդա, իւզէրիմիզէ պասան միւսաամէլէ սըգէթի տէ, պիլաքս, տահա զիեատէ աղըրլաշմայա պաչլարը։

Նիհայէթ, Մըսըր վագասը, գաբուլարը գաբասը։

Մըսըր վագասընա կէլինճէյէ գաստը, էճնէպի միւսաամէլէսինին ապրիլըզը տէրէճէսինի թէմամը իլէ հիսս իսէմէմիշ իսի։

Արթըգ բէք աշիքեարէ մուրմուշ օլան պու միւսաամէլէյի մէնիթմէք իչիւն, տիրլօմասի թարիգի իլէ թարաֆըմըզտան սարֆ օլունան զայրէթ տէրէճէսի նիհայեէյէ վասը օլտու, վէ պիր արա մուվաֆֆաղէյէթ պուլաճաղըմըզա տա ազ պիր շէյ գալը իսէ տէ, քէնտիմիզի ալտամանընն նէ՞ ֆայտէսի վար տըր, բուլիթիգաճա մուվաֆֆաղէյէթիմիզի պաչա չըգարաճաղ մալիյէճէ հազրլըլըմըզ պուլունմասը, եանի տէրհալ մըդտարը քաֆֆի պիր օրտու վէ պիր տօնանմա եէթիչտիրմէյէ գէօյլըզըմըզ օլմասը իչիւն, ֆուրսաթըմըզտա էլտէն գաչտը, վէ օ գատտար զահմէթլէր իլէ սըրտանա կէթիրիլէն բուլիթիգաճա զայրէթլէրիմիզ սէմէրէսիզ գալը։

Վէ հանկը ֆէլսաֆէթիմիզ տիր քի, մալիյէճէ զաֆքմըզտան թէվէլլիտ իթմէմիշ օլաուն։

Էճնէպինին պու տէրէճէտէ ազը պասան միւսաամէլէլերի տախ, բարասը գալարզըմըզտան, պօրճլարըմըզը վէրէմէտիյիմիզտէն, վէ էճնէպինին բարասընա միհթաճ պուլունտուղումըզտան հաուալէ կէ՞լմէմիշ մի տիր։

Նիհայէթ հէր գապահաթըմըզ գաղըրլըզմըզ տէյի՞լ մի տիր։

Պիզ թէթիալարտա պուլունմարագ տէյի։ Ֆագաթ հա՞նկը միլլէթ վէ հա՞նկը տէվլէթ իսէ թարտտա պուլունմասը։ հա՞նկը միլլէթ վէ հա՞նկը տէվլէթ պիղզաթ քէնտի խէթալարը սէպսիինտէն ֆէլսաֆէթլէրէ տիւչար օլմասը։

Ֆագաթ օ միլլէթլէր վէ օ տէվլէթլէր քի բուլիթիգաճա վէ իտարէճէ խէթալարը գատտար մալիյէճէ խէթալարտա պուլունմարլար իսէ, խէթալարը ալթընտա եզիլմէմիշլէր։

Բարա, հէր այբալը էօրթտիւ։ մալիյէ նազրլարը, խարիճիյէ վէ տախիլիյէ նազրլարընընն խէթալարընը թամիր իմմիշլէր։ բարա գուվվէթի իլէ ֆէլսաֆէթին էօնիւ չարուգ ալընտը վէ խարապիյէթէ մէյտան վէրիլմէտի։

Պունուն իչիւն տիր քի, էն մէտէնի վէ էն գուվվէթի տէվլէթլէր, մալիյէլէրինին միւսաամէտ իթտիյի տէրէճէտ այագլարընը ուզաթմագտա տըրլար։ վէ պունուն իչիւն տիր քի, քէնտիլիյինտէն բօլիթիգաճա հիչ պիր գուվվէթլերի պուլունմայան, օրտուլարը վէ տօնանմալարը օլմայան Պէլճիգա, Հօլանտա վէ Ըզվիչերա կիպի տէվլէթլեր, մալիյէճէ գուվվէթլերի տայէսինտէ պէօյիւք օրտուլարը վէ տօնանմալարը պուլունան տէվլէթլէր կիպի վէ պէլբի անլէրտէն տահա զիյատէ բահաթ վէ էմին սուրէթտէ եաշայապիլմէքտէ տիրլեր։

Զիւնքի մալիյէճէ գուվվէթի պուլունմայան պիր միլլէթ վէ տէվլէթին բօլիթիգաճա վէ սաքերիճէ գուվվէթի տախի էսասի օլամազ։

Գուվվէթի պիր բօլիթիգա իչիւն գուվվէթի պիր օրտու լազըմ տըր, վէ գուվվէթի պիր օրտու իչիւն տախի գուվվէթի պիր մալիյէ լազըմ տըր։

Մալիյէնին գուվվէթի օլմատըգճա, օրտուլարն տախի գուվվէթի օլմամագ, վէ օրտունուն գուվվէթի օլմատըգճա բօլիթիգանըն տախի գուվվէթի օլմամագընընտան, մալիյէլէրինին գուվվէթի սայէսինտէ գուվվէթի պիր օրտուլա վէ գուվվէթի պիր օրտու սայէսինտէ գուվվէթի պիր բօլիթիգայա մալիք պուլունան սաիր տէվլէթլեր, հէր հանկը թարաֆտա տէօնէլլեր, նիհայէթ զայիֆ բօլիթիգայա դաէպէ իսէրլեր։

Տիկէր թարաֆտան, մահզրա պիզիմ միլքիմիզ կիպի նէվ պէ նէվ ճինս վէ մէզհէպտէն իսարէթ պիր էհալիսինին պաչլըճա մալիյէ զաաֆը էսէրի օլան զարուրէթինտէն թէվէլլիտ իսէն խօշնուտսըզլըգտան, էճնէպինին միւսաամէլէսինէ պիր աչըգ գարուտահա զուհուր խաթիր, գուվվէթի բօլիթիգանընն, զայիֆ բօլիթիգա իւզերինէ թասպիտ օլան թաղէիդ գուվվէթի տահա զիյատ տրթմըշ օլուր։

Խմին պաչգալարընն խէթալարը իւզերինէ պիզիմ էն պաչլը խէթամըզ օ օլմուշ տըր քի, խուսուսի իլէ Գրբրմ մուհարեպէսինտէն պէրու միլքիմիզին եալնըզ բօլիթիգաճա գուվվէթի թէզեիտինէ սարֆը զիհն իտիլէրէք, գուվվէթի մալիյէմիզին էմրը թէզեիտի եիւզ իւսթիւ պըրագըմըշ տըր։

Վէ էն զիյատէ թէէսսիֆ օլունանաճագ եէրի շուրասը տըր քի, օլ ճիհէթէլ բէք զիդրյմէթ փուրսաթլար տա էլէ կէչմիշ, վէ պիրինճի տէրէճէտէ պիր գուվվէյի պուլարգտա վէ հիսապարընընդան թէվֆիկէսի վէ միւքեաֆաթլարընն թէվֆիկի վադթը կէլտիքտէ, ունուտըլմայաճաղընընդա իւմիտ իտէպիլիրսինիզ։ պու պպտէ սիզ սէօզ վէրիրսիզ։

Անթիտ տը Մօնթէկիւ եէնիտէն պաչընը էօնիւնէ էյտի։

Մումիլէյհ՝ պաչընը եօգտը գալարընը տօղրուլարդտա, ալընտա, արգուսը իմրա օլունմուշ դուրուր վէ մուվաֆֆէր օլմուշ հըրսը չան նշանէսի օլան հարաբէթի պիր գըրմըզըրդ կէօրիւնէճէք իտի։

—Մօնէնեէօր, – սէտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ քէքէլէյէրէք։

—Բէք ալա, – թէբրաբ իմտի գըրմըզը ճիւպպէրի ատամ՝ Անթիտ տը Մօնթէկիւնին պաչլյաճաղը թէչէքքիւր իրարէսինի քէսէրէք։

Պու արա պէօյիւք սալօնընն գարուլարընտան պիրի աչըրզ պիր զապիթ իչէրի կիրտի։

Պու զապիթ օթուրմուշ օլան զաթրն եանընա տօղրու իլէրլէյիպ, օրտատա տուրտու վէ քէնտիսինէ չէյ սօրուլմագ իւզրէ պէքլէտի։

—Նէ՞ վար, – սիւալ իթտի զըրմըզը ատամ մէրգուտա։

—Մօնէնեէօր, – ճէվապ վէրտի զապիթ, – թահթէլէրթզ չիմտի պուրայա զայէթ էհէմմիյէթլի պիր էսիր կէթիրիլտի։

—Ֆի՞մ տիր պու էսիր։

—Պաշ բարագ Մարքի։

—Եվվէլտէ խապէրիմ վար ըստ։ Նէ՞բէտէ տիր էսիր։

—Աչտտա պիր գօղուշտա տրր, Մօնսէնեէօր։

—Պուրայա կէթիրսինիզ վէ պէշ տագիգայա գատտար հուզուրմա չը-գարընը։

Զապիթ տիշտրը չզդը։

—Պէնիմ պու ատամա սէօյլէյէճէյիմ վար տրր, – տէվամ իթտի Մօնթէ-նեօր թէսմիյէ օլունան զաթ։ – Պու ատամն քէնտի գապտարը չէօրէթթին սահիպի օլուզ օրմատըզընը քէնտի կէօղիւմէ կէօրիւզ գանի օլմագ իսթէրիմ։ Եկնատը պէնիմ հուզուրրտա պուլունտըզընտա վէ քիմ օլտըզըմը անլատըզընտա նէ՞ տիւրլիւ թամր ու հարբէթատ պուլունճաղընը կէօրմէք իսթէրիմ։ Իմթէ պու վէսիլէ իլէ պիր ատամն նէ օլտըզը պիր տագիգատա անլաշըլսպիլիր։

Պու գըրմըզը ճիւպպէրին իւզերինէ ուզուն վէ ինճէ, վէ գատտը վէ սիւչէսսա էլլերի կիտի նապդը վէ պէմպէկյալ էլլէրի կէօրիւնէճէք իտի։

Պու օթուրմուշ ատամն էթրաֆընտա այագտա տուրան իքի ատամը զաթէն թանըրդը։

Պուդարընն պիրի գօնթ տը Կէպրիան վէ տիկէրի Էկլը բրէնի Անթիտ տը Մօնթէկիւ իտի։

Տիկէր իչիւ Ֆրանսըզ օրտուսընա մէնսուպ իւչ ժէնէրալ, եանի տիւգ տը Լօնվիլ, մարգի տը Վիլրուա վէ մարգի տը Ֆէօգիէր իտիլէր։

Մէկքիր պէօյիւք սալօնա կիրտիկմիտի գըրմըզը բուպա կիսինմիշ օլան ատամ տիդգաթլա գօ՞թ տը Մօնթէկիւյի տիսնէմէք իտի։

Անթիտ տը Մօնթէկիւ՝ գօնթ տը Կէպրիանընն հրմայէսիյլէ Պէթէրանա հէնուզ միւրուա իթմիշ օլուպ, իլք կիւնիւ էսիր թուրթուլան պաչ բարաղ Մարքինին քէնտի էսրի մուհիպինէ թահթ էլ հըզմ կէթիրիլէճէկինի վէ Ֆրանսա տավասընա օլան քէնտինին ատիմ փէտաքէարլըզընա պիրինճի պիր թէէսիսնամէ օլմագ իւզրէ մումիլէյհ բարագընն Ֆրանսըզ օրտուսը պաչ գօմանտանընընա թէսլիմ պուլունճաղընը քէնտիսինի տիսնէյէն օլ ազրբպաղ զաթա պէյան իթմէքտէ իտի։

Դըրմըզը ճիւպպէյի ատամ ուսուլճամըզ պաչընը էյմէքլէ իքթիֆա իթտի։

Եկը բրէնի աէվամ իթտի։

Մումիլէյհ՝ թէքմիլ բլանընը արզ իտուպ, տագրն տիկէր իքի սէրքէրտէի պուլունան Լադիւզօն վէ Վարօզը տտրի պիրպիրի արտըսրա Թուրմագ վէ Ֆրանչ Գոնթէ հուրրիյէթինին օ իքի գահրամանլարը իւզերինէ խթիգալ ֆիքրինի մահվ իտէրէք էյալէթի չարուգ վէ էմին պիր սուրէթտէ գապպէի գապթ ու թատարրուֆա կէչիրմէք իչիւն իմրա իտէճէկի թէէտապիր ու վէսիիթին թաֆսիլաթընա կիրիչտի։

Պատէհու պաչընը էօնիւնէ էյէրէք չէօյլէ մըրըլտանտը։

—Մօնսէնեէօր, տիպէճէյիմի տէտիմ։

Մումիլէյհին սէօղիւնի պիր քէրրէ պիլէ քէսմէքսիզին տիսնէմիշ օլան գըրմըզը ճիւպպէյի ատամ կէօպէրինի եօգտը գալարրտը, վէ պէրրագ վէ սէրին պագդըշըյլա ուզուն միւտտէթ Անթիտ տը Մօնթէկիւյէ պագտը։

Պատէհու աղրը վէ ալշագ պիր սէսլէ ճէվապ վէրտի։

—Բէք ալա, էֆէնտի... էյի իչ կէօրմիւշինիզ վէ բլանլարընը պիզէ բէք ուսթարգտա գուրուլմուշ կէօրիւնիյօր։ Պու բլանլարը մուվաֆֆագ օլաճագլարընա իթիդատըմըզ վար տըր։ Պու պէօյիւք մուհարէպէ խիթամ պուլարգտա վէ հիսապարընընդան թէվֆիկսի վէ միւքեաֆաթլարընն թէվֆիկի վադթը կէլտիքտէ, ունուտըլմայաճաղընընդա իւմիտ իտէպիլիրսինիզ։ պու պպտէ սիզ սէօզ վէրիրսիզ։

Անթիտ տը Մօնթէկիւ եէնիտէն պաչընը էօնիւնէ էյտի։

Մումիլէյհ՝ պաչընը եօգտը գալարընը տօղրուլարդտա, ալընտա, արգուսը իմրա օլունմուշ դուրուր վէ մուվաֆֆէր օլմուշ հըրսը չան նշանէսի օլան հարաբէթի պիր գըրմըզըրդ կէօրիւնէճէք իտի։

—Մօնսէնեէօր, – սէտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ քէքէլէյէրէք։

—Բէք ալա, – թէբրաբ իմտի գըրմըզը ճիւպպէյի ատամ՝ Անթիտ տը Մօնթէկիւնին պաչլյաճաղը թէչէքքիւր իրարէսինի քէսէրէք։

Պու արա պէօյիւք սալօնընն գարուլարընտան պիրի աչըրզ պիր զապիթ իչէրի կիրտի։

Պու զապիթ օթուրմուշ օլան զաթրն եանընա տօղրու իլէրլէյիպ, օրտատա տուրտու վէ քէնտիսինէ չէյ սօրուլմագ իւզրէ պէքլէտի։

—Նէ՞ վար, – սիւալ իթտի զըրմըզը ատամ մէրգուտա։

—Մօնսէնեէօր, – ճէվապ վէրտի զապիթ, – թահթէլէրթզ չիմտի պուրայա զայէթ էհէմմիյէթլի պիր էսիր կէթիրիլտի։

—Ֆի՞մ տիր պու էսիր։

—Պաշ բարագ Մարքի։

—Եվվէլտէ խապէրիմ վար ըստ։ Նէ՞բէտէ տիր էսիր։

—Աչտտա պիր գօղուշտա տրր, Մօնսէնեէօր։

—Պուրայա կէթիրսինիզ վէ պէշ տագիգայա գատտար հուզուրմա չը-գարընը։

Զապիթ տիշտրը չզդը։

—Պէնիմ պու ատամա սէօյլէյէճէյիմ վար տրր, – տէվամ իթտի Մօնսէ-նեէօր թէսմիյէ օլունան զաթ։ – Պու ատամն քէնտի գապտարը չէօրէթթին սահիպի օլուզ օրմատըզընը քէնտի կէօղիւմէ կէօրիւզ գանի օլմագ իսթէ-րիմ։ Եկնատը պէնիմ հուզուրրտա պուլունտըզընտա վէ քիմ օլտըզըմը անլատըզընտա նէ՞ տիւրլիւ թամր ու հարբէթատ պուլունճաղընը կէօրմէք իսթէրիմ։ Իմթէ պու վէսիլէ իլէ պիր ատամն նէ օլտըզը պիր տագիգատա անլաշըլսպիլիր։

(ՇԱՐՈՒ.)

ԱՐՅԱՆ.

Միլլէթ մէհքրմը ուսմանի տպաղընտան իսթիֆա իթմիշ օլան Մէքէմէ-Ֆուլի Ցարութիւն էֆէնտիսինին իսթիֆատէսինին նէշրինտէն սոնրայը էֆէնտիի մուսմիյէյէ թատթի օլունան մէքթուպպարին սուրէթի տունքի նիսպէթմիսլի տէրճ օլունըր, իսթիֆատէսի պու կիտէ թէէիիր խիտմէտ օլմաղա, իմթէ պէրմէճէր պիր այնէն տէրճ օլունուր։

Հրատարակէր յաշէ՝ Երեւանեան

Տարեցոյց — Աշխ. ժողովածու

է 14/26 Հոկտեմբեր 1882

Տեարք Երեւանցի,

Յունիս 24ին, երբ Ազգ. ժողովոյ Ատենապետութենէ հրաժարականս կ'ստորագրէի, (Տես Ազգ. Աշխ. ժողովոյ, թուական 1882 թվի, Դեկտ. Դ.) կրսէի թէ գրուելի Նոր Էս յիշեցեալ Հրատարէչ, սակայն խորհելով որ մեր այնօրեայ վիճակին մէջ թերեւս կանխահաս և անպատեհ նկատուէր այն, սակաւ մինչ կը յետաձգէի։

Իսկ արդ կը տեսնեմ որ ժամէ ինձ համար յերեւոյթանութենէ հրաժարելու։ Վասն զի Երեւանեան վերջին ամսոյ ընթացքը բնաւին անհաճոյ կը թուի մեզ ազգային ներկայ ծանր — դժուար վիճակին, երբ կը տեսնեմ որ Երեւանայ մի մասը յուրա անտարբերութեամբ բացակայ կ'մընայ ժողովոյ նիստերէն, մի մասն իրրև հանդիսատես կը յաճախէ անոր, և միւս մասն ալ՝ իրաց վիճակը վաղ ընդ վաղի բարւոքելու անչափ անհամբեր՝ դանդաղ ընթացքներ ընել կը ճգնի, զրօսընկան։

Վարչական խորհրդոյ հրաժեշտը աճապարելով ընդունիլ Դ. Նոսին մէջ, ժամանակ չունենար նկատողութեան առնելու Նորա տեղ օրինաւոր մարմին մը չդրուելով գործադիր իշխանութեան թափուր մնալն, և հետեւաբար՝ մեր ներքին գործոց և ընդ. Դատաց յարաբերութեանց հոգատար և օրինաւոր միջոցաց ցանելն զուրկ՝ կը հարկադրի Ազգին այս բոլոր գործերը պարզ գործակատարութեան սահմանին մէջ գտնուող պաշտօնեի մը՝ Պատրիարքական փոխանորդ Հօր՝ միտնակ հոգածութեանն ու տնօրինութեանը թողուլ։

Եւ ապա՝ Պատրիարքական փոխանորդին տրուած բացառիկ իրաւասութեան սահմանը չափաւորելու փափաքով՝ Ն. Գերապատուութեան պարզ Խորհրդոյն կը կարդէ զիւր Մայր-Դիւանն, — ... պատուեանապետութիւն, ինչպէս ըստուգած եմ Մայր—Դիւանի անդամներէն։ Մինչդեռ Պատրիարքի ու վարչութեան բացակայութեան միջոցին, Մայր—Դիւանի պարտաւորութեան սահմանը՝ մի տարբեր հանգամանք և իրաւասութեան ընդլայնում կենթադրէր։ —կը թողում խօսիլ Նոյն միջոցին Մայր—Դիւանի գոյութեան և յարակից պարագայից վրայ, զի այդ կէտին առանց ընդ երբ-

ՊՈՒԴԱՐԱ. ՀԷՔԻՄԻ

Ի.

ՊԻՐ ՎԱԳՈՒՆԻ ԹԱՐԻԽԻՑԷ

(1572 Դեկտեմբեր տէվամ)

Տուտաղլարը ինճէ վէ բէնքսիզ օլարդլարը կիսի, թատճիւպ օլունճաղ պիր թարդտա տա սալանրդ սուրուրլար, վէ ճիւզի պիր թէէսսիւբ հրատ խարէքէրինտէ պիր նէվի խթիդա թէսպէսիւմ էմարէսի կէօսթէրիրէր իսի։ Պու տուտաղլարընն իւզերինտէ պուլունան ուզուն վէ գըր պըյրը, տաքէր պըյրդլարը կիսի եօգտրրյա տօղրը պուրուրմըշ իսի։

Ադդընընն պու պիշիմինէ վէ սէրթ վէ բարլաղ պագդըշընընն թէէսիրինէ նայարէն, չէհրէսինտէ հիյէքեարլըգ, ճէսուրլըգ, ինսաֆըպլըգ, քէնտի քէնտիյէ կիւվենմէքլիք, էլհասըլ ազբաբլըգ էմարէսի մուշահէտէ օլունմաղտա իսի։

Սիվրի վէ սիք չէնէսի իւզերինտէ բուսալ պիշիմինտէ գըր վէ ուզուն պիր տագալը վար իսի։

Զիքր օլունան պըյրդ վէ բուսալ տագալ՝ էօյլէ պիր հէյեթ կէօսթէրմէք խիլէր քի, պու հէյեթ՝ չէհրէսինին սոկուպլրդընա վէ վիճուտընընն պօդուլրդընա տալա մութապրդ կէօրիւնմէյէճէք իսի։

Եալընըզ պագդըշը վէ կիւլիմէյիի՝ վիճուտընտա զայբիրդ վէ տէրմանսըզլրդ եօգ տրր տէյու զանն իմտիրէպիիրլէր իսի։

Թէնի խասթա վէ մուկտարըզ իսի, թէնի մէզարա տօղրու կիթմէքտէ իսի։ Լաքին բուհը, տիրայէթի, զինի՝ էվվէլքինտէն գկյատ գուվվէթլի վէ լազ իսի։

Թարիխի իմտիկիմիզ մէրգում չախսընն գըյաֆէթի հէր նէ գատտար ատտ իսի իսէ ատ, եկնէ իլք էվվէլ նազարը տիպգաթը ճէլդ իսէր իսի։

Պու գըյաֆէթի՝ գըրմըզը չուհատան մամուլ ուզուն պիր ճիւպպէ իլէ երնէ տպնը գումաշտան հարբիա գըրմըզը պիր թաքեատան իպարէթ իսի։

Պու գըրմըզը ճիւպպէնին իւզերինտէ ուզուն վէ ինճէ, վէ գատտը վէ սիւչէսսա էլլերի կիտի նապդը վէ պէմպէկյալ էլլէրի կէօրիւնճէքտէ իսի։

Պու օթուրմուշ ատամն էթրաֆընտա այագտա տուրան իքի ատամը զաթէն թանըրդը։

Պուդարընն պիրի գօնթ տը Կէպրիան վէ տիկէրի Էկլը բրէնի Անթիտ տը Մօնթէկիւ իտի։

Տիկէր իչիւ Ֆրանսըզ օրտուսընա մէնսուպ իւչ ժէնէրալ, եանի տիւգ տը Լօնվիլ, մարգի տը Վիլրուա վէ մարգի տը Ֆէօգիէր իտիլէր։

Մէկքիր պէօյիւք սալօնա կիրտիկմիտի գըրմըզը բուպա կիսինմիշ օլան ատամ տիդգաթլա գօ՞թ տը Մօնթէկիւյի տիսնէմէք իտի։

Անթիտ տը Մօնթէկիւ՝ գօնթ տը Կէպրիանընն հրմայէսիյլէ Պէթէրանա հէնուզ միւրուա իթմիշ օլուպ, իլք կիւնիւ էսիր թուրթուլան պաչ բարաղ Մարքինին քէնտի էսրի մուհիպինէ թահթ էլ հըզմ կէթիրիլէճէկինի վէ Ֆրանսա տավասընա օլան քէնտինին ատիմ փէտաքէարլըզընա պիրինճի պիր թէէսիսնամէ օլմագ իւզրէ մումիլէյհ բարագընն Ֆրանսըզ օրտուսը պաչ գօմանտանընընա թէսլիմ պուլունճաղընը քէնտիսինի տիսնէյէն օլ ազբաբլըզ զաթա պէյան իթմէքտէ իտի։

Դըրմըզը ճիւպպէյի ատամ ուսուլճամըզ պաչընը էյմէքլէ իքթիֆա իթտի։

Եկը բրէնի աէվամ իթտի։

Մումիլէյհ՝ թէքմիլ բլանընը արզ իտուպ, տագրն տիկէր իքի սէրքէրտէի պուլունան Լադիւզօն վէ Վարօզը տտրի պիրպիրի արտըսրա Թուրմագ վէ Ֆրանչ Գոնթէ հուրրիյէթինին օ իքի գահրամանլարը իւզերինտէ խթիգալ ֆիքրինի մահվ իտէրէք էյալէթի չարուգ վէ էմին պիր սուրէթտէ գապպէի գապթ ու թատարրուֆա կէչիրմէք իչիւն իմրա իտէճէկի թէէտապիր ու վէսիիթին թաֆսիլաթընա կիրիչտի։

Պատէհու պաչընը էօնիւնէ էյէրէք չէօյլէ մըրըլտանտը։

—Մօնսէնեէօր, տիպէճէյիմի տէտիմ։

Մումիլէյհին սէօղիւնի պիր քէրրէ պիլէ քէսմէքսիզին տիսնէմիշ օլան գըրմըզը ճիւպպէյի ատամ կէօպէրինի եօգտը գալարրտը, վէ պէրրագ վէ սէրին պագդըշըյլա ուզուն միւտտէթ Անթիտ տը Մօնթէկիւյէ պագտը։

Պատէհու աղրը վէ ալշագ պիր սէսլէ ճէվապ վէրտի։

—Բէք ալա, էֆէնտի... էյի իչ կէօրմիւշինիզ վէ բլանլարընը պիզէ բէք ուսթարգտա գուրուլմուշ կէօրիւնիյօր։ Պու բլանլարը մուվաֆֆագ օլաճագլարընա իթիդատըմըզ վար տրր։ Պու պէօյիւք մուհարէպէ խիթամ պուլարգտա վէ հիսապարընընդան թէվֆիկսի վէ միւքեաֆաթլարընն թէվֆիկի վադթը կէլտիքտէ, ունուտըլմայաճաղընընդա իւմիտ իտէպիլիրսինիզ։ պու պպտէ սիզ սէօզ վէրիրսիզ։

Անթիտ տը Մօնթէկիւ եէնիտէն պաչընը էօնիւնէ էյտի։

Մումիլէյհ՝ պաչընը եօգտը գալարընը տօղրուլարդտա, ալընտա, արգուսը իմրա օլունմուշ դուրուր վէ մուվաֆֆէր օլմուշ հըրսը չան նշանէսի օլան հարաբէթի պիր գըրմըզըրդ կէօրիւնճէքտէ իսի։

—Մօնսէնեէօր, – սէտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ քէքէլէյէրէք։

—Բէք ալա, – թէբրաբ իմտի գըրմըզը ճիւպպէյի ատամ՝ Անթիտ տը Մօնթէկիւնին պաչլյաճաղը թէչէքքիւր իրարէսինի քէսէրէք։

Պու արա պէօյիւք սալօնընն գարուլարընտան պիրի աչըրզ պիր զապիթ իչէրի կիրտի։

Պու զապիթ օթուրմուշ օլան զաթրն եանընա տօղրու իլէրլէյիպ, օրտատա տուրտու վէ քէնտիսինէ չէյ սօրուլմագ իւզրէ պէքլէտի։

—Նէ՞ վար, – սիւալ իթտի զըրմըզը ատամ մէրգուտա։

—Մօնսէնեէօր, – ճէվապ վէրտի զապիթ, – թահթէլէրթզ չիմտի պուրայա զայէթ էհէմմիյէթլի պիր էսիր կէթիրիլտի։

—Ֆի՞մ տիր պու էսիր։

—Պաշ բարագ Մարքի։

—Եվվէլտէ խապէրիմ վար ըստ։ Նէ՞բէտէ տիր էսիր։

—Աչտտա պիր գօղուշտա տրր, Մօնսէնեէօր։

—Պուրայա կէթիրսինիզ վէ պէշ տագիգայա գատտար հուզուրմա չը-գարընը։

Զապիթ տիշտրը չզդը։

—Պէնիմ պու ատամա սէօյլէյէճէյիմ վար տրր, – տէվամ իթտի Մօնսէ-նեէօր թէսմիյէ օլունան զաթ։ – Պու ատամն քէնտի գապտարը չէօրէթթին սահիպի օլուզ օրմատըզընը քէնտի կէօղիւմէ կէօրիւզ գանի օլմագ իսթէ-րիմ։ Եկնատը պէնիմ հուզուրրտա պուլունտըզընտա վէ քիմ օլտըզըմը անլատըզընտա նէ՞ տիւրլիւ թամր ու հարբէթատ պուլունճաղընը կէօրմէք իսթէրիմ։ Իմթէ պու վէսիլէ իլէ պիր ատամն նէ օլտըզը պիր տագիգատա անլաշըլսպիլիր։

(ՇԱՐՈՒ.)

կար բացատրութեան իմ կողմէ ի վեր հանուիլն՝ կրնայ սխալ մեկնութեանց տեղի տալ։

Եւ դարձեալ Զ. Նատին մէջ՝ Ամեն. Տ. Ներսէս Պատրիարքի հրաժարականն ընդունելու խնդիր կը յուզէ, առանց ինկատառնելու այդ խնդրոյն անձնականութենէ եղած և բոլորովին մի ազգային գոյն ստացած լինելն, առանց թափանցելու այդ մասին դայն վայր նախնական ուղղութեան ոգւոյն, և առանց իսկ տեղեկութիւն փնտռելու այն մարմնէն՝ որ յիշեալ ուղղութեան հետևելու հարկ տեսած, զանի երկար ատեն մնակած, և նմա յարակից Կիլիկիոյ Կաթուղիկոսական խնդրոյն վտանգը փրկելու հետամտելէ չէր դադրած։

Նմանապէս Լ. Նիսանի մէջ՝ օրակարգ ունենալով զնոյն խնդիր՝ անտես կ'առնու Նախարարաց Նիստի տպաւորութիւնը ու ստանդ ծագումն առած պարագաներն. ինչպէս և Պատր. փոխանորդ Հօր՝ նոյն շաբթուան միջոցին Բ. Դրան հետ կատարած բանակցութեան մասին՝ ներկայած անքաղաքագիտական տեղեկագրին թերութիւնքն ու անբաւականութիւնն աչառնեալ չտեսնելով, հիմ կը բռնէ իրեն այդ տեղեկագիրն ու Ամեն Տ. Ներսէս Պատրիարքի հրաժարականը քուէարկելու կը ձեռնարկէ. մինչ այդ հրաժարական Բ. Դրան մատուցեալ և Ազգին հաղորդեալ միայն լինելով, Ազգ. ժողովն իւր իրաւունքն էր այն մասին և իւր գործ կատարած, և հետևարար հար չկար Բ. Դրան դարձն ստանձնելու հապճեպին և անքաղաքագիտութեան. Մանաւանդ զի՝ որպէս անտեղի էր կասկածիլ որ Տ. Ներսէս Սրբազան կարենայ վերընդունիլ այս անգամ զպաշտօն Պատրիարքութեան, նոյնպէս և անտեղի էր ենթադրել որ Ն. Սրբազնութեան պատիւ մ'ըրած համարուէին այն երեսուն և ինն Երեսփոխանք, որ հրաժարականի ընդունելութիւն քուէարկելու եռանդն ունեցան։ Իսկ եթէ երբէք առարկուի թէ ազգային անիշխանական վիճակին կանոնաւորումը պիտի դիւրէր և փութացնէր այդ միջոց, փորձը խօսքէն զօրաւոր է արդէն ապոր պատասխանը տալը համար։

Ուստի և այս ամենայն՝ իրաց վիճակին պահանջած լրջութիւնը ներկայացնող ընթացք լինել չեն թուիր ինձ։ Եթէ այլք ոմանք կրնան կարծել որ՝ ներկային պահանջմանց համակերպելու համար այդպէս վարուին հարկ մ'եղած լինէր, ես ալ կրնամ խորհիլ որ՝ նախորդ սխալին հետևանքն եղած լինէին հետևորդ դարձերն։

Անցնելով միւս կէտին թէ Ազգ. ժողովն օրէնք և օրէնսդրութիւն յաջորդել դալ կարէ թէ չկարէ է, ըստուգութեան կը փոխուի այս կարծիք, երբ յիշեմք թէ վերջինիս Նստին մէջ՝ որ Պատրիարքական խնդրոյն վիճաբանութիւնն ունէր օրակարգ, Ամեն. Տ. Ներսէս Պատրիարքի հրաժարականը քուէարկել տալու համար Գեր. Պատր. փոխանորդին կողմէ բերել տրուած գրագրութիւն տեղեկագրոյն այնպիսի արտասովոր կարևորութիւն մը ընծայել ուզուեցաւ, որ նախընթաց նստէն խօսք առնելով խօսից կարգին մէջ նշանակուած և խնդիրն իմաստասիրելով պատրաստուած Երեսփոխաններուն խօսք առնելու իրաւունքը, նորընտիր Երեսփոխանի մ'առաջին կարծիքը լսելու հարկը, և խնդրոյն ծագմանէն ի վեր ստացած դարձուածոց և տեղի ունեցած դիպաց քաջածանօթ Երեսփոխանի մ'ընելիք խօսքին ուշադրութիւն ընծայելու խոհեմութիւնը մէկ կողմ դրուեցան, և. վիճաբանութեան փակում քուէարկելով խնդիրն ի մթան որոշման ենթարկեցաւ։

Երբ յիշեմք դարձեալ որ վերջինիս Նստին մէջ Պատրիարքական հրաժարականն ընդունելով՝ Բ. Դռնէն Ցեղապահի ընտրութեան հրաման խնդրելու համար Գեր. փոխանորդն Ազգարութեան գործոց բաձ. Նախարարին դրկելի լինայ, գեռ պատասխան չառնուած՝ կրօնսդին Ատեանի ընտրութեան օրակարգով վերջին նիստը կը հրաւիրուի, ասոնց վրայ գահավէժ անօրինութիւն բարեփոխելու պատրուակաւ՝ յանուն Ատենապետաց Դիւանի ոչէր առաջարկ մը կը հաղորդուի ժողովոյն Գեր. Տ. Խորէն Ա.ք.եպիսկոպարի բերնով, և այնպիսի պատճառաբանութեամբ՝ որ Ատենապետաց Դիւանի որոշումէն օտար էին, ինչպէս հաւատաց ինձ նոքա պատուարժան անդամներէն մին։ Եւ այդ առաջարկ՝ որ թիւր պատճառաբանութեանց վրայ հիմնեալ և ժողովոյ մէջ հաղորդուած սխալ տեղեկութեանց վրայ հաստատեալ էր, անմիջապէս ընդունելութեան կենթարկուի, հակառակ այն յայտարարութեան՝ թէ խնդրոյն նկատմամբ պարզի շատ մը կէտեր կային, և հակառակ այն օրինական դիտողութեան՝ թէ պէտք էր օրակարգն անցընել կանխաւ զայդ առաջարկ։ զի օրակարգէն դուրս էր։ Այսու ամենայնիւ Ատենապետ Էֆէնտի՝ փակման ժամը լրացած լինելով հանդերձ՝ թոյլ կուտայ երեսփոխանաց վիճաբանել խնդրոյն վրայ, և կը պարտաւորէ ըստ մեր բարոյ բաղձ բառնալ նախորդ ժամէն լեռոյ վիճաբանութիւն շարունակելու և որոշում տալու դէմ, մանաւանդ այնպիսի մի խնդրոյ։ բայ՝ որ օրակարգին մէջ նշանակեալ չլինելուն պատճառաւ, ատեանի ժամանակամիջոցին իսկ չէր կրնար վիճաբանութեան ենթարկիլ։ Առ այս Ատենապետ էֆէնտի վարանելով պատասխանել, պահ մի ժողովին դիմել կը փորձէ՝ խնդիրն օրակարգին մէջ նկատել տալու մի մասնաւոր ճիգով, բայց վերջապէս վիճաբանութիւնը դադրեցնելով յաջորդ նստին օրակարգը պատրաստելու ձեռնարկելէ, և երեսփոխանաց մի մասին ժողովոյնիսոը վերջացած կարծելով մեկնելուն տեղի տալէ յետոյ, մնացեալ երեսփոխաններով վերատին ատեան կը շարունակէ, և ըստ ամենայնի ապօրէն ձևով ներկայացեալ առաջարկն՝ անթերի ապօրինութեամբ օրակարգն ներկայացնել կուտայ և որոշման կենթարկէ։

Եթէ սոքա թաքուն նպատակի մ'անարդարանալի միջոցները չեն, օրինաց և իրաւանց դիտակցութեան անկասկած բացակայութիւնն է, որոյ հետևանքն անշուշտ աննախանձելի և ծանրութեան առտիճանն աննախատեսելի կը լինի։

Այս կէտերն ի վեր հանելով նպատակ չունիմ վիճաբանութիւն յարուցանելու, մանաւանդ թէ գիտեմ որ յետ հրաժարման չունիմ այլ ևս իրաւունք վիճաբանելոյ։ Նմանապէս նպատակ չունիմ ոչ զոք ամբաստանելու, զի այնպէս կը հաւատամ որ անձնիւր Երեսփոխան ազգային շահուց տեսակէտով կը գործէ։ Միայն սա կուզեմ հասկցնել թէ այս ընթացք ո՛չ ուղիղ է ըստ իս՝ և ո՛չ լաւ, և թէ իւր չարունակութեամբ մեր ազգային օրինաց կիրառութեան և իրաւասութեանց վայելման վրայ վտանգ հրաւիրել կարելի է, որոյ առջև կա՛մ գործել հարկ է ամենայն եռանդեամբ, և կամ թողուլ զիւր տեղն։ մի եռանդուն գործողի։

Եւ երբ կը խորհիմ թէ կրնայ իմ տեսութիւն սխալ լինիլ և մեծագոյն մասն Երեսփոխանութեան նմա հակակարծիք, այդ պարագային մէջ՝ յօգուտ Ազգին դարձեալ նախընտիր կը դատեմ հրաժարիլս։ որպէս զի գէթ իմ ներկայութեամբ արգելք չլինիմ ժողովոյ աշխատութեանց։ քանի որ ներելի չէ Երեսփոխանի մը ինքնակար դատել որ և է անօրինութիւն և լուութիւն պահել յատենի։

Կը մնայ միայն առարկել թէ՝ Երեսփոխանի մը պարտաւորութիւնն է պաշտպանել յատենի ժողովոյ այն ամեն խնդիր՝ որ ըստ իւր կարծեաց համաձայն են ազգային շահուց, և ընդդիմախօսել այն ամեն խնդրոյ նկատմամբ՝ զորս ընդհակառակն անհամաձայն կը դատէ։ և եթէ իւր ձայն լսելի չլինի, առանձնագրութիւնք կարդարացնեն զինքն առաջի ազգային։

Նս աւելի յառաջ կերթամ և կըսեմ թէ՝ Երեսփոխան մը պարտաւոր է ազգային շահուց համաձայն տեսած խնդիրները պաշտպանելու և ինքնակար դատածներէն զգուշացնելու համար խօսիլ, գրել, համոզել, աշխատիլ և առանց վհատելու սպառելայն ամեն միջոցներ՝ որք օրինաւորութեան սահմանէն դուրս չեն. բայց, կը յարեմ, զայս ընելու համար ո՛չ միայն կամք և յօժարութիւն հարկ է ունենալ, այլ նաև ժամանակ։ —Անցեալ փորձեր մեծ վստահութիւն կը ներշնչեն ինձ հաւատալու որ անդուլ գործածութեամբ միշտ կարելի է ուղիղն և օգտակարն ապացուցանել, մանաւանդ լուսաւորել և ամենէն յոյժ ազգն ընթացքն իսկ ուղղել, բայց դժբախտաբար իմ անձնական զրաղմանց հետզհետէ ծանրանալուն պատճառաւ՝ ժամանակն է որ կը պակսի ինձ նիւթապէս, մինչ առանց այդ անհրաժեշտ միջոցին՝ անօգուտ կը լինին ընդհանրական ջանքեր, և աւելի խղճի խայթ ու պատասխանատուութիւն կը բերեն Երեսփոխանին, քան օգուտ Ազգին։ Ուրեմն Ներկայ վիճակին մէջ՝ յորում մէկ կողմէ աւելի քան երբէք ժամանակ ապառելու հարկ կայ ի վերայ, և միւս կողմէ անձնական զրաղմունք այս հարկը լրացնելու արգելք են ինձ անյաղթելի, Երեսփոխանութենէ հրաժարումս գտնէ ոտ առաւելութիւնը կընծայէ որ՝ ես իմ պարտեայ մէջ թերացած լինելու խայթէն կազատիմ, և Ազգն ալ երեսփոխանական պաշտամանն լուսաւոր պայմաններուն օժտեալ մի անձ կը զրկէ իմ թաղած ոսկւոյն վերայ բաղմելու։

Հետևաբար Ազգ. ժողովոյ վերոյիշեալ վերջին նստերու անօրինութեանց համակարծիք չլինելս յայտարարելով, և յարելով միանգամայն թէ սոքա իմ հրաժեշտին չեն պատճառ՝ այլ առիթ, — զի հրաժարմանս բուն պատճառը ժամանակի պակասութիւնն է, —կը բողոքեմ Ազգ. ժողովոյ վերջին նստին ապօրէն որոշման դէմ՝ իբր անվաւեր և չեղեալ, և մաղթելով որ ազգային շահուց անհամաձայն և վնասաբեր նկատած ընթացքս՝ հակառակ արդիւնք արտադրելու ուղղութիւն առնու իմ սիրելի Ազգին համար, կը հրաժարիմ յազգային Երեսփոխանութենէ և ինձ վերապահելով երեք տասանամեայ Երեսփոխանական պաշտօնավարութեանս համարատուութիւնն ընել ի պահանջել հարկին՝ կը մատուցանեմ զայս հրաժարագիր Ազգ. ժողովոյ պատկառելի ատենին, յարգանագրութիւն ի պաշտօնական հրատարակութիւնս։

Ազգիս սիրելւոյ հնամանձնուէր

Ց. ՄԷՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ

Իշխու խաթիֆանամէնին նէշրի միւնասէպէթիյլէ պէհան իսէրիպ քի, եարընքի նիսխէմիպէ տէ 30 Երեսփոխանլարընն միւթահարտէն Միլլէթ մէճլիսը ումումիսի Ատենապետինէ իրսալ իսլէտիքլէրի իսթիֆանատէնն սուչէթի տէրճ օլունաճագ տրը։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՊՕԼՈՒ

—

Տէրճի իլթիմասը իլէ Պօլուսան սաթիսէբի մէքթուպ թարաֆիմզա իրսալ կրլընմըշ տրը։

. . . Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Պօլուսյա միւթէարրիֆ օլան չուպիր գայ սաթրը մէքթուպզմը կաղէթաի միւթէպէրնիդէն պիր քէօշէնտէ տէրճ պուրմանը-զը բեճա իտէրիմ։

Պիր խայլի սէնէլերտէն պէրու Պօլուսա մէքթէպ նամը վէ միւճուրը վար իսի իսէ տէ, պիր հէյէթէ մուհավվէլ օրմասը-զանան, խուսուսէն չունուն պունուն էլինտէ սաէթա մանվ օրմագ տէրէճէսինէ կէլտիկի պաղը միւթէհայիզան վէ ումուրչնասանը միլլէթ թարաֆլարընտան տերք օրլունարագ, պիր սէնէ գասար ադտէմ Սահմանադրութիւն ահքամընճա պիր ճէմիյէթ թէշքիլ օլընրպ, մէքթէպին իսարսի ճէմիյէթիը մէգրիբէյէ իհալէ օլընմըշ տրը։ Մէգրիբ ճէմիյէթին՝ նըզամին խաթէտիկի բասատէն պիյասէ իդիթի վաղիֆէյէ յայ իթմիշ վէ իհթիյաճաթը մահալլիյէճ իգթիզա իտէն թէասպիրին իթթիխաղնտա գուսուր իթմէմիշ օլաբլը։ Պօլու Էրմէնի մէքթէպլէրին պիր սէնէսէն պէրու տէմէյէլիմ՝ մանթաղամ՝ անճագ էսքի հալինէ նիսպէթէն մէքթէպը իպթիտայէ տէյէճէք պիր հալէ կիրմէսի իլէ միւսպէթ տրը։

Պինաէն ալէյհ ճէմիյէթէ մուհավվէլ միլլէթին ումուրը ստիբէսի տէ պունա նիսպէթ օլունապիլիր։ Ֆագաթ Լօրէնց օղլու Ստեփան նամ չախսըն պիր գաչ բիւֆիգաթլը պիրլիքտէ պու թէչէպպիւսաթը միֆիտէյէ գարշը օլանճա գուվվէթը ֆէսատիյէսինին իսթիմալի՝ ճէմիյէթի պիր տերէճէ իշղալ իթմէքտէ իսէ տէ, պունունլա պէրապէր ազալարընն մութթաքի պուլունմուզու մէարիֆբէրվէրլիքլէրինէ մէրգումի Լօրէնց օղլունըն թանիթի ու իֆսատաթընն պիր թէէսիրի օլամայաճաղընա գարթէն իւմիտվար օլտուղումզըտան, մէրգումին ահվալինտէն պահո աչարագ գարիուընընը Թատտի իթմէտէն իսէ մէգքիւր ճէմիյէթին մուվաֆֆաղիյէթինի հաղգտան թէմէննի իտէրէք խաթմը քէլմի իտէրիմ էֆէնտիմ։

1 Նոյեմ. 1882 Ց-ԻՆ ՔԻՒ-ԳՈՒՆ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պէլդա սանճաղը միւթէսարրէֆը Մէհմէտ պէյէ բիւթպէի միրիմիրանի,

Թօբխանէի ամիրէ մուհասէպէճիլիյի՝ բիւթպէի ուլա սընֆը սանխսիզլէ Թօբխանէ բուլնամէճիսի Հիւսնի պէյ էֆէնտիյէ,

Թօբխանէի ամիրէ բուլնամէճիլիյի՝ բիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի իլէ եօգլամա միւմէյյիզի Քէմալ էֆէնտիյէ,

Գասթամունի վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ Գանեա վիլայէթի տէֆթէրտարը էսպաղ Նուրի պէյէ,

Պէնկազի վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ Գանեա մուհասէպէճիսի սապրզ Մուսթաֆա պէյէ,

Պաալպէք գայմագամը Մահմուտ պէյէ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Ճէպէլը-Տիրուզ Հէրան չէյիս իլ մէյայիսի օլուպ գայմագամ վէքեալէթինտէ պուլունան չէյիս Իպրահիմ էլ Աթրուշա բիւրիւպը Հիւմայուն գարաուճու պաշլըղը,

Ճէպէլը-Լիպնան մուհասէպէճիսի Հիւսէյին Հաշմէթ էֆէնտիյէ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Ճէպէլը մէգրիւր թարիրիաթը թիւրքիյէ միւթէրճիմի Նասիֆ էֆէնտիյէ բիւթպէի սալիսէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրը։

Մօսգովա էյալէթի էրքանը հարպ բէիսի Ֆէրիդ Վէհբօսգոյա իլինճի Մէճլիսի,

Ճէպէլը-Լիպնան ալայ պէյի Սելիմ վէ սէրթէրճէմանը Իսքէնտէր Թուլի պէյլէրէ տէօրտիւնճիւ Օսմանի,

Էրքանը հարպիյէ պինպաշը-լարընտան Նազիմ պէյէ տէօրտիւնճիւ Մէճիսի,

Սարուխան սանճաղը ժանտարմա թապուրը պիրինճի բիյատէ պէօլիսիս եիւզպաշըսը Ահմէտ էֆէնտիյէ պէշինճի Մէճիսի,

Իթֆաիյէ (Լանկրն) ալայրընն իւչինճիւ թապուրը՝ սոլ գոլ աղասը Իպրահիմ էֆէնտիյէ պէշինճի Մէճիսի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

ՍՈՒՏԱՆՏԱՔԻ

ԵԱԼԱՆՃԸ ԲԷՅՂԱՄՊԷՐ

—

Ֆոր Ֆ'Ալէքսանդրէ կապէթասընն Եալանճը բէյղամպէր հագգընտա վերտիկի սաթիէքի մալիմաթը էհլի մէրագա ֆիսիէտէն խալի օլմամագ միւսահազասընա մէսնի տէրճ օլընր։

Պու Եալանճը բէյղամպէր՝ Սուտան չէհիրլէրինտէն պիրի պուլունան Ցէնգալա չէհրինտէ տօղմուշ Մուհամմէտ Ահմէտ օլուպ, մէրգում մարանկօղուգլա մէշզուլ օլարագ կէչինէմէտիկինի կէօրինճէ, Սէնսար ճիվարլարընա կէլիպ Դուրան վաղ վէրմէյէ չէգընմըշ տրը։ Մէրգում Մէհմի՝ բէք ֆագիր վէ ճահիլ ատէմլերի պաշնա թօրլայրպ, քէնտիսինի պիր ալիմ չէյիս սըրասընա կէչիրմիշ տիր։ Կիթտիքճէ չէօհրէթի արթմըշ, էօյլէ քի հէր քէս մէրգումը զկայրէթէ կիտէրլէր իմիշ։ Պու Եալանճը բէյղամպէր՝ հէր թարաֆտան հէսիյէլէր տլարագ քիւլլիյէթլի պիր սէրվէթ պիրիքտիրիպ, սոն տերէճէ զէնկինլէնտիկինի կէօրինճէ, ատէթա քէնտիսինտէ ֆէվզէլատէ պիր բուհ օլտուղընը կէօյա հրսա իթմիշ վէ էնինտէն էնէնի այթլեր թէրթիպ իտէրէք ճէնապը հագգ իլէ կէօրիւշիկինի խալգա իլան իթմիշ տիր։ Մէրգում չէյիսի տիյնէլէնլերին մըգտարը կիւնտէն կիւնէ արթմագտա իտի։

Մէհմիի մէրգում՝ էհալի պաշնա թօրլանտրգտա պիր խայլի տէֆա պէհան իթմիշ տիր քի, բուհը կէօյէ չըգմըշ, վէ Ալլահ թաալայը կէօրիւպ ուզուն միատէթ հայրան օլուպ գալմըշ, պատէհու պիր բույատան ույանը-լօր կիպի, պիր գաչ տագիգա գասար կէօյէ գալտըղընը, վէ ճէնապը հագգ իլէ բէյղամպէրլերին վէ բէսուլլարը՝ քէնտիսկյէ (Մէհմի), պէնիի պէշերին իգթիտարը մաֆէվգինտէ օլան չէյէր հագգընտա կէօրիւշտիքլերինի պէյան իթմիշ տիր։

Կինիճն պիրինտէ մէրգում Մէհմի՝ քէնտիսինէ իթիգատ իտէնլերի վէ տօսթլարընը էթրաֆընա թօրլայրպ, ճէնապը հագգն քէնտիսինի գաթիէն բէյղամպէր թային իթտիկինի վէ պէնիի ատէմին իտարէսի քէնտիսինէ թէվտի օլունտըղընը պէյան իթմիշ, վէ պատէհու հաղբրունտէն պաղբլարընը վիւքէլա պաղբլարընը բրէնս վէ պաղբլարընը տախի միւշավիր վէ զայրիհիմ թային էյլէմիշ տիր։

Պունարը տիյնէ յէնլէր հայրան օլուպ թատասուպա տիւշմիւշլեր վէ պէօյլէճէ Մէհմիյէ ինանալարընն մրգտարը արթմըշ տրը։ Սուտան վալիսի պունտան տօլայը հիտտէթլէնէրէք մէրգում Մէհմտիյի թէվֆիֆ իթտիրմէք իսթէմիշ տիր։ Օ վագթ Մուհամմէտ Բաուէթ բաշա Սուտան վալիսի օլուպ, բաշսի մումիսլէյէ՝ խարթում թիւճարանընտան Ապու Աշուտ Ագտա իլէ տիկէր պիր գաչ քիշկի Մէհմիյէ կէօնտէրմիշ տիր։ Պունլար՝ պու հօլտան վաղ կէչմէսինի, հօգտա քէնտիսինի թուլթուպ Սուտան հիւքիւմէթինէ թէսլիմ իտէճէքլէրինի պէհան իթմիշլեր տիր։

Եալանճը բէյղամպէր պու էմրի իշիտինճէ պիր սէօզ իլէ Սուտան վալիսիյէ մայէթինի մահվու բերիշան իտէճէյինի վէ պունու իթմէյէ տէ հաղբը պուլունմըշտը ճէվապէն սէօյլէմիշ տիր։

Ապու Աշուտ՝ քէմալը իհթիրազլա կէրի չէքիլիպ, Սուտան վալիսինէ կէօրտիյի կիպի նագլ իթմիշ տիր։ Օ վագթ վալիի մուսթէյէ՝ պիր զապիթ իլէ մէրգում Ապու Աշուտն թահթը գոմանտասընտա օլարագ 200 նէֆէրլիք պիր միւֆրէզէ ասքէր սէվգ իթմիշ տիր։

Մէհմիյէ կէլինճէ մէրգում՝ Ապու Աշուտ իլէ իթթիֆագ հասըլ իսիւպ, Ապու Աշուտ՝ Սուտան հիւքիւմէթինին իւզէրինէ հիւճում իտէճէկինի Մէհմիյէ խապէր վէրմիշ տիր։ Եալանճը բէյղամպէր՝ տերհալ թէասապիրը իհթիյաթ քեարանէտէն օլմագ իւզրէ պիլճիւմէ թարաֆտարանընը նէզտինէ ծավէթ իթմիշ վէ տիւշմանա գարշը դայմայա գաթիէն գարար վէրմիշ տիր։

Իսթէ օ վագթվան պաշլայարագ մէրգում Մէֆոտ հէր եէրտէ չիգագ ունիֆագ թօխումը էքմէյէ վէ վալար վէրմէյէ պաշլամըշ տրը։ Մէհմտինին Սենաարտա վէ Ապի Քէրազտա իճրա իթտիկի էֆֆաքը եէկեան եէկեան թաատտա իտէրսէք, հէմ բէք ուզուն սիւրէր վէ հէմտէ եէրիմիշ էլվէրմէզ։

—

Իճէրէն նէզէն նամ Մրսրը կազէթասընտա օգունտըղընա կէօրէ, պիր էրմէնի գատընը՝ ինկիլթէրրանին Դահիրէտէ մուգիմ գենսօլօս վէքիլի Մ. Ֆօրկա պիր արզըհալ թագտիմ իթմիշտիր։

Մէզգուրէ գատըն պու արզըհալտա պէյան իթմիշ տիր քի, պիր խայլի եվլատ սահիպի պիր սուլ օլուպ, սոն յուլիս այընտա, Խաքէնտէրիյէտէն հարէքէթ իտէն եէրլի էհայլինին թէքնէլ վիւրուտինի կէօրմէք իչուն Դահիրէ բաթտիհօնընա կիթմէյի ատէթ իթմիշ իմիշ։ Պու գատըն՝ Խաքէնտէրիյէնին թօրա թուլթուլմասընտան 3 կիւն սոնրա իլի եէրի Արապ գարըսընա թէսատիֆ իտուպ, պունուն պիրի 30 եաշընտա պիր իսթիյար օլտուղը հալտէ գուճաղընտա 40 կիւնլիք պիր էրքէք չօճուգ թաշրմագտա, վէ տիկէրի իսէ մէրգումէ իսթիյարը պիր խրիսթիյան չօճուգընա պու տէրճէճ մուհապպէթ իթմէսինէ բէք զկյատէ հիտտէթ տույմագտա իմիշ։ Մէզգուրէ էրմէնի գատընը՝ մէրգում չօճուգ ճըրմէնի գաթոլիկ քիլիսէսինտէ վաֆթիզ էթտիրիր, վէ ֆագաթ քէնտիսի ֆագիր վէ միւթէատտիտ էվլատ սահիպի օլարաղընտան իտարէսինտէն աճիզ գալըր վէ հաթթա սիւտանայատա իլի այլըգ պօրճընը վէրէմէզ։

Մէզգուրէ կապէթա՝ պու ֆրգրայը բէֆիդլէրինին տախի տէրճ իթմէլէրինի բէճա իթմէքտէ, վէ պէլքի պու սուրէթլէ չօճուղընն բէտէր վէ վալիտէսի պուլունմագ գապիլ օլաբըղընը պէյան, վէ էպէվէյնի մէյտանա չըգմատըղը թագտիրտէ մէզգուրէ գատընա ինկիլիզէր թարաֆընտան նագտէն մուավէնէթ օլունմասընը թավսիյէ էյլէմէքտէ տիր։

—

Հայտար բաշա իսաթախանէսի սաթրպասընտան գայմագամ Նաթալի պէյ ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Քէզալիք Օսման գարուսը ճիվարընտա պիր թիւճճար ուշաղ պուլունան Սահակ նամ չախս էվվէլքի կէճէ ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

—

—Պու կիւն Մուհարրէմին 10ը օրմադ միւնասէպէթիլէ, թարափը հաղրէթը Բաթիշահիէն ուիլէմիէ առապիրէ աչալրէ իհսան պսյրուլմուշ տրը։

Քէզարիք պու միւնասէպէթլէ տիւն կէճէ Ա.Ճէմիէր Վալիէ խանընտա թօրանարագ բէսմը ային իճրա իթմէրլերի կիսլի, պու կիւն տախի թագրմ թագրմ իսկիւտարզա Սէյիտ Ա.Հմէտ տերէսինէ կէթմիշէր տրը։

—Լէպլեբիտան պաշ իթմէքտէ օլան Դէլօ նամ Բումճա բիսալէի մէզուրէթէնին միւնասէբի ճաթը թարափը Շահանէտէն թագտիր վէ բիսալէի մէզբիւրէնին հէր նիւսխէլերինի կէօրմէք արզու պայրուլտրզնտան, բիսալէի մէզբիւրէնին պիր խայլը նիւսխէսի միւտիրի Մ. Թանթալիէտ Թարափրնտան կէչէն կիւն Մարսէյնէ կճօթիւրիլմիշ տիր։

—Կէչէն բազար կիւնիւ Պուլիւրիսխանտա վագը Բագկրատտան Տէրսաատէթէ 10 խանէ գատար վէ բազար իրթէսի կիւնիւ տախի Բէսթէնճէսէն 400 գատար իսլամ մուհաճիրի Տէրսաատէթէ վասլ օլմուշ տրը։

—Պանորմանտան իչար օլընտրզնտա կէօրէ, պունտան պիր հաֆթա էվվէլ իւլիւֆէր նամ գարիյէ Էհմիսի ճամիատ եատը նամազընտա իբէն 7 նէֆէր Թիւրք եշզրէյտը ճամինին գարուլտրզնը թուխուզ պէր թագրմտրզնը պայրլրլար, էն զէնկինէրինին օլանճալարզնը ալրլրլար, պիր ատէմի գամի, վէ տիկէր պիր գաչ քիշիյի ճէրհ իլէ ֆիրար իտէրլէր իսէ տէ, Պանտարմա գայմազամը նէճիպ պէյ՝ մայէթինէ ալարզը ժանտարմալար իլէ էշզէյտան մէրգումէնին սրզընտրգարը եէրի պատրպ ճիւմէսինի տէ տէրատէթ իտէր։ Գայմազամը միւտամիէյէ իչզրը միւտաֆիգայէթինտէն տօրայր Ցարիրլիյէ նէգարէթը ճէրլիէսինտէն պիր թահսիննամէ ախդ էյյէվչտիր։

—Ամէ նամ Բում կաղէթասը-նէն պէյանընա կէօրէ, կէչէն բազար կիւնիւ ադա օլընան մէճլիսը վիւքէուատա, Գուտա Բում բաթրիգիյինէ թահին օլընանՖօթիուսան ինիզիիասը միւտաֆիգը նիզամ օլմասընը վէ Բում մէրէթինէճ ատախ դապուլ օլընմասընը ճիհէթլէ, տէվէլէթճէ թահսիզ օլընմամասընա վէ տիկէր միւնասիպ պիր զաման ինիզիասը օլընմասընա գարար վերիլմիշտիր։

—Նէռանընը Բանայօթ նամշախսան խըրսըզլարա եահադլըդ եիմէքտէ օլսրզը խապէր ալնարագ, տիւն մէրգումէնն Դալաթասա ֆէրմէնէճիլերտէ վագը մաղազասը զապթա թարափընտան պասրլրզ, պիր խայլը չալընմըշ էշեա մէյատան չըզարըմշարը։

—Իսքէնտէրիյէ Բուս գոնսօլոսը իլէ Բուսիա բրէնսէբինտէն նէկրասիչ վէ Գօզ օվիչ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ կէլիպ, Բուսիա սէֆարէթինտէ միւսաֆիր օլմուշլար տրը։

—Բազար կէճէսի էսէն շիսատէյի բիւսկիսար էսնասընտա Սուլթան Ա.Հմէտ ճամիսի հավիսինտէ պուլունան ճէռիմ պիր չընար աղաճը տէվրիրմիշ վէ տիկէր պիրի տա տէվրիրմէք հալինէ կիրմիշ տիր։

—Տիւն սաաթ 9 պուչուգ բատտէէրինտէ Սիամսէօլսա Ռէզուն-Զարշը պայընտա պիր միճէլիա սիւքքանը թութուշմուշ իսէ տէ, էթրաֆտան եէթիշէրէք ամթէշին պէօյիւմէսինէ մէյատան վէրիլմէմիշ տիր։

Բէզալիք եվվէլքի կէճէ ըսթամպօլսա Սարըմշաղ մահալլէսինտէ պիր խալամ խանէսինտէն ամթէշ զուհուր էթմիշ իսէ տէ, տերհալ պատարըրմըշ տրը։

—Տիւնքի կիւն Գումգարուլա պաղը էրմէնիլերին բաքիպ պուլունարզկլարը պիր գայրզ՝ Գումգարու խաքէշինէ եանաշարը սըրատա տէվրիլէրէք տէնիզէ տէօքիւվիչլեր իսէ տէ, եէթիշիլերէք ճիւմէսի տէ գուրթարըլմըշլար տրը։

—Պու սապահ սաաթ 4 բատտէէրինտէ Պէյօղլուսնա վալիէտ չէշմէսի ճիվարընտան կէչմէքտէ օլան պիր բիսկիսար էսնասընտա Սուլթան Ա.Հմէտ ճամիսի հավիսինտէ պուլունան ճէռիմ պիր չընար աղաճը տէվրիլմիշ վէ տիկէր պիրի տա տէվրիլմէք հալինէ կիրմիշ տիր։

—Տիւն սաաթ 9 պուչուգ բատտէէրինտէ Սիամսէօլսա Ռէզուն-Զարշը պայընտա պիր միճէլիա սիւքքանը թութուշմուշ իսէ տէ, էթրաֆտան եէթիշէրէք ամթէշին պէօյիւմէսինէ մէյատան վէրիլմէմիշ տիր։

—Ամէ նամ Բում կաղէթասը-նէն պէյանընա կէօրէ, կէչէն բազար կիւնիւ ադա օլընան մէճլիսը վիւքէուատա, Գուտա Բում բաթրիգիյինէ թահին օլընանՖօթիուսան ինիզիասը միւտաֆիգը նիզամ օլմասընը վէ Բում մէրէթինէճ ատախ դապուլ օլընմասընը ճիհէթլէ, տէվէլէթճէ թահսիզ օլընմամասընա վէ տիկէր միւնասիպ պիր զաման ինիզիասը գարար վերիլմիշտիր։

—Նէռանընը Բանայօթ նամշախսան խըրսըզլարա եահադլըդ եիմէքտէ օլսրզը խապէր ալնարագ, տիւն մէրգումէնն Դալաթասա ֆէրմէնէճիլերտէ վագը մաղազասը զապթա թարափընտան պասրլրզ, պիր խայլը չալընմըշ էշեա մէյատան չըզարըմշարը։

—Իսքէնտէրիյէ Բուս գոնսօլոսը իլէ Բուսիա բրէնսէբինտէն նէկրասիչ վէ Գօզ օվիչ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ կէլիպ, Բուսիա սէֆարէթինտէ միւսաֆիր օլմուշլար տրը։

—Բազար կէճէսի էսէն շիսատէյի բիւ